Ner 5.

WTOREK. 6 Października 1818 r

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie, wyjąwszy Niedziele i święta uroczyste. W Poniedziałek, Piątek i Sobotę o godzinie czwartéj wieczorem; we Wtorek, Srodę i Czwartek o godzinie dziesiątéj zrana. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie w cenie groszy 8. W Województwach Król: Polskiego rocznie kosztuje Zł: 50. półrocznie 25. kwartalnie Zł: 12 i gr: 15.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

ROSSJA.

z Petersburga dnia 7 Września.

Obchodzono tu uroczyście dzień imienin N. Césarzowéj Elzbiety Alexiejewny.

Gazeta Senacka z dnia 7 b. m. zawiera Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu następującéj treści:

Dnia 14 Sierpnia. Wszystkie dozwolone do Państw Rossyjskich, podług Taryffy 1816 roku, towary, których przywóz po zwolony tylko do portów Sankt Petezburgskiego i Odeskiego, rozkazujemy pozwolić od 1 Września r. b. wprowadzać przez Tamożnią Radziwiłowską, z pobieraniem położonych w téj Taryffie opłat, i zachowaniem wszystkich postanowionych prawideł.

Cesarska Akademja Nauk Petersburgska postanowiwszy ogłoszenie dzieła obéjmującego Zbiór Podróży odbytych z jéj polecenia, wydała już tom I tego ogromnego i ciekawego pisma; które obezna cudzoziemców z wewnętrznym stanem Państwa zajmującego osmą część kuli ziemskiéj. N. Cesarz któremu zbiór ten jest przypisany łaskawie przyjąć raczył złożony mu w holdzie tom pierwszy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

z Frankfortu nad Odrą dnia 25 Września.

N. Cesarzowa Rossyjska Elzbieta zjechała tu dnia dzisiejszego. Królewic następca i Xiąże Wilhelm powitali Cesarzową, która odpocząwszy nieco, w dalszą dnia tegoż puściła się podróż.

Król Jmc wydał rozkaz do Ministerjum Wojny, aby używany dotąd wyraz Brygady, oznaczający połączenie wojska rozmaitéj broni, zamieniony został na wyraz Dywizji. Każda Dywizja mieć będzie numer właściwy i składać się ma z Brygady piechoty i brygady jazdy. Dowodzący nią Jenerał nazywany być powinien Kommandorem Dywizji; dowodzący Brygadą Jenerał, Kommandorem Brygady.

z Wiednia.

Dostrzegacz Austryiacki zawiera obszerną recenzją umieszczonego w Kurjerze Londyńskim a z tej Gazety wyjętego i w różnych pismach perijodycznych Niemieckich rozszerzonego Artykułu o celu zjazdu N. N. Monarchów do Akwisgranu. Przyznając prawdę Kurjerowi co do zdania iż pokój i ustalenie rzeczy w obszernym ich stanie

są przedmiotem czynności Kongresu, i zgodziwszy się z nim względem zasadnéj prawdy, iż trudno jest wynaleść epokę bardziéj stósowną utrwalenia pokoju, zaprzecza zupełnie wynurzonemu zdaniu, jakoby Kongres w Akwisgranie miał być zakończeniem Kongressu Wiedeńskiego przerwanego wtargnieniem Napeleona do Francji. Kongres Wiedeński bowiem (mówi) uroczyście był ukończony, a jeżeli pozostały niektóre szczegóły do załatwienia, takowe rozstrzygnione były późniéj. Podania Kurjera Londyńskiego, niezasługują na wiarę ponieważ opierają się na domniemaniu fałszywem. Gazety Niemieckie nadały im atoli cechę urzędowości, w tém zapewne mniemaniu, że Londyński jest Urzędowym pismem. Gazeta ta atoli jest jedynie wyrocznią stronnictwa Ministrów w publiczności Angelskiéj. Jedna bowiem tylko Gazeta Londyńska (London Gazette) jest w Anglji Urzędową. Gdy więc Gazeta Moguncka przyłącza własne uwagi do uwag o Kongresie zawartych, i mówiąc o Kongressie Akwigrańskim, jako też o twórcy odmian i nowego rzeczy porządku, wskazuje porę pod którą narody odezwać się powinny do serc Władzców o zjszczenie ich życzeń; kiedy ta Gazeta umieszcza w liczbie usilnie pożądanych przedmiotów, przywrócenie Kortezów w Hiszpanji, zamianę Portugalji za osady Hispańskie w Ameryce, przetworzenie Parlamentu w Anglji, zapewnienienie swobód katolikom w Irlandji, połączenie całéj Polski z Prussami, podzielenie Niemiec między 5 czyli 6 rodzin udzielnych, i wiele podobnych odmian naruszających w zarodzie obecny byt polityczny Europy, ani możemy sądzić że wnioski Kurjera pochodzą z źródła Urzędowego, ani też wierzyć aby w szczeréj myśli Gazeta Mogunska dołączyła do nich własne uwagi.

Zjazd Monarchów do Akwisgranu ma w celu bezpośrednim przedmioty k o n i e c z n e. Zachowawcze środki, nie zaś działanie przetwarzające, będą owocem, narad odbytych w duchu zgody, umiarkowania i wielkomyślności dla ułatwienia pokoju. ---- Wewnętrzne stosunki Państw zostawią zaś pieczołowitości Rządów pojedyńczych, czasowi silnie działającemu, i rozwijającemu się porządkowi w towarzystwie.

z Drontheim dnia 8 Września:

Dnia wczorajszego odbył się obrządek koronacji N. Pana; rzadka w téj porze pogoda sprzyjała uroczystości jakiéj nie obchodzono od lat trzechset w tém kraju. W chwili włożenia korony na skronie męża który ma rządzić z sławą w dwóch znakomitych i starożytnych Państwach, słyszane były wołania radośne objawiające miłość i uniesienie ludu. Jakoż dzień ten zapowiada długą kolej lat pomyślnych i ściśle w jednéj osobie połącza dwa bratnie narody. Po odbytym obrządku udał się Król do mięszkania swego, wieczorem okazał się pieszo na kilku ulicach pysznie oświeconych i napełnionych widzami którzy towarzyszyli Królowi w przechadzce.

z Stokholmu dnia 18 Września.

Rejencja tutejsza odebrała pismo od N. Pana, zawiadomiające o odbytéj koronacji.

z Londynu dnia 18 Września:

Stan zdrowia Królowéj Jmci nie polepsza się bynajmniéj. Gazeta Londyńska wieczorna w dwuznacznych tłumaczy się wyrazach o celu podróży Lorda C o c h r a n e do C h i l i na nabytym przez niego okręcie parowym, dając niejako do zrozumienia że ten statek może być użyty do uwiezienia Napoleona.

Parlament został odroczony do dnia 13 Listopada.

Urzędowne pisma dowodzców okrętów wyprawionych w celu szukania drogi do Ameryki od północy, wróżą o pomyślnym skutku tego przedsięwzięcia. Często zmiana w stanowisku igły magnesowéj dowodziła przybliżenie się do bieguna. Spokojność morza i pęd silny ku zachodowi, powiększały nadzieję do odkrycia cieśniny powyżéj brzegów Ameryki. Lody zalegające tameczne morza mniéj są grube ku północy niżeli od południa; wiatr silny może je łatwo zgruchotać, wtedy zaś żadna przeszkoda nie tamowałaby żeglugi;

Marynarze zostawali w dobrém zdrowiu i w przykładnéj zgodzie.

z Paryża dnia 14 Września.

Xiężna de Berry wydała na świat dziecie przedwcześnie urodzone, które żyło krótko, jednak ochrzczone zostało. Rodzina Królewska poozbawiona jest przeto powtórnie nadziei miłéj w potomstwie synowca panującego Monarchy.

Xiąże de Bourbon spadłszy z konia wczasie polowania niebespiecznie choruje.

Dziennik Paryski dzisiejszy mieści w sobie uwagi przedwstępne do obrad kongresu, w których dowieść usiłuje, że Francja dać może Europie rękojmią przyszłéj spokojności i przestała być przedmiotem zatrważającym dla innych Narodów; uwolnioną zatym być powinna od dozoru. Jakoż Rząd jéj dość silny dla utrzymania pokoju wewnątrz, jest oraz zbyt mądrym dla naruszenia przyjaznych związków z obcemi. Siła zbrojna jedynie zastósowana do koniecznéj potrzeby, nie znagla bynajmniéj do otwarcia jéj wojennego zawodu. Położenie polityczne Francji zapowiada niemniéj trwałość pokoju; odzywa się wprawdzie głos stronnictw ten jednak wyobraża ostatnie wołania konającego. Francuzi rozpoznali koléj bespieczną jaką wyznaczyła im Ustawa Konstytucyjna, a koléj ta nie dąży do pola bitwy i rokoszu. Administracja wyposażona dzielnoscią, ścisłe wykonanie praw, zakwitnienie kunsztów, doskonalenie się przemysłu, są dowodami wewnętrznéj siły Francji, a siła ta co przykłada się do pomyślności nie będzie narzędziem szkodliwym dla sąsiadów. Jest zgoła rzeczą udowodnioną że Francja wiele działa dla zagojenia ran zadanych politycznemu ciału, lecz nie zagraża bynajmniéj zachwianiem powszechnéj spokojności.

Popis 3ech dywizyj Angielskich i Kontyngensów Saskiego Hanowerskiego i Duńskiego składających 28 tysiączne wojsko, odbył się na równinach pod Denain w przytomności Xiążęcia Wellingtona. Rozmaite korpusy powracają teraz na dawne leża.

z NIEMIEC.

Urządzenie wojska związkowego, było przedmiotem prac na ostatnich sessjach delegacji wojskowéj sejmu, i obszernych rozpraw względem połączenia rozmaitych kontyngensów w jeden ogół i oddania ich pod rząd jednego wodza. Austrja i Prussy żądały naprzód aby dostarczone przez nie korpusy do wojska związkowego, składały część jego oddzielną podlegającą wodzowi bezpośrednio od nich mianowanemu. Kommissarze Hannowerski i Saski domagali się podobnego prawa; lecz Kommissarz Pruski wniósł nakoniec aby wojsko Saskie składało część zapasowéj siły zbrojnéj. Wynikły ztąd spory, których jeszcze nie rozstrzygnięto. Państwa pomniejsze wcielone do związku Niemieckiego gdy nie są w stanie wystawienia kontyngensu oddzielnego, dostarczać powinny korpusy połączyć się mające w jeden ogół. Obadwa dwory Heskie umówiły się zatym o wspólne dostawienie kontyngensu, lecz sprzeciwił się ich woli Kommissarz Pruski twierdząc, że Elektorat Heski do północnéj części Niemiec należy, gdzie pewne pierwszeństwo stało się udziałem Prus, gdy tymczasem Xięstwo Hessen Darmstadt włączone do Niemiec południowych innem prawidłom wojskowym podlega.

Kommissarz Wirtembergski oświadczył żądanie aby dowództwo naczelne kilku połączonych kontyngensow państw w południowych Niemczech leżących powierzone zostało Jenerałowi Wirtemberskiemu; wynikł ztąd spór z Kommissarzem Pruskim, z powodu którego kilku Ministrów zgłosiło się do dworów swoich o nadesłanie stósownych przepisów.

z Wiednia dnia 9 Września.

Wiemy już z pewnością o przedsięwzięciu środków tamujących szkodliwą niestałość w cenie papierowéj monety. Ustanowienie téj ceny nie jest jednak wiadome, i podlega sporom; życzą sobie niektórzy aby ta wynosiła do 400 Ryńskich papierowych za 100 Ryńskich w monecie srebnéj, większość zaś odzywa się za ustaleniem zmiany w stosunku 300 do 100. Wygoda w prowadzeniu rachunków wynikłaby niezawodnie z téj ostatniéj propor

cji, ponieważ Ryński papierowy wyobrażałby sztukę 20 krajcarową srebrną.

N. Pan udzielił miastu Tryest pozwolenie używania tytułu miasta najwierniejszego (Citta Fedelissima) i herbu ozdobionego orłem Cesarskim.

z Stambułu dnia 17 Września.

Rozruch między ludem téj stolicy towarzyszy częstém pożarom które ją niszczą. — W czasie ostatniéj klęski, jakiéj doświadczyła część miasta zamięszkana przez Ormian i Żydów dostrzeżono przybite na domach pisma wzywające lud do buntu, Rząd do oddalenia kilku Urzędników. Jakoż dnia następującego wysłano Kapitana Baszę do Bruzji i przywołano na jego miejsce wielkorządcę tego miasta Hassana Baszę.

Dnia 17. zgromadziła się nadzwyczajna Rada Państwa w mięszkaniu Muftego. Uchwalono na niéj Firman, nakazujący spokojność, oświadczający oraz, iż Rząd zaufany w pomocy Obywateli stolicy nie obawia się przeciwników porządku i ukarać ich przykładnie potrafi. Przywołani na tę Radę naczelnicy Janczarów odebrali zlecenie śledztwa w tém korpusie podejrzanych o podpalenie żołnierzy. Postanowiono nakoniec iż wyprowadzone zostaną z miasta słonie którym Narodowy przesąd przypisuje wydarzone klęski.

Rząd usilnie pokrywa podejrzenie o związku między podżegaczami niepokoju w Stolicy i zwolennikami ich w innych okolicach Państwa, i potajemnych używa środków do pozbycia się nieprzychylnych sobie osób. Jakoż ulubiony Janczarom Kanbur Suleyman Effendi Urzędnik sądowy w Galata, uduszony został nocną porą.

Rozruchy w Siwas są już uspokojone.

ROZMAITOŚCI.

z północnéj Ameryki.

List pisany z miasta Wajne (w Ameryce północnéj) umieszczony w Gazecie Nowego Jorku donosi, iż w okolicach tego miasta znajdują się kości Mammutha, lepiéj utrzymywane niż te które dotychczas znaleziono. Indjanie w tym kraju osiedli, utrzymują iż żywem widzieli to zwierze, o którem mniemano, iż jego rodzaj zupełnie wygasł po potopie. Miało niejakie podobieństwo do świni, skórę ciemną, małe oczy, uszy wiszące, kopyta rozdarte. Nigdy niewidziano go leżącem, najczęściéj drapało się na drzewa i gryzło dzewka młode, a mięsa nielubi.

CHATY PŁYWAJĄCE.

Wiele rodzin w południowéj stronie jeziora Genne, żyją zawsze na statkach podobnych do małych okrętów, mają na nich chaty, opatrzone we wszystkie potrzeby życia; na takich okręcikach, jeżdżą od jednéj osady do drugiéj, i żyją z kupiectwa. Jeżeli taka płynąca chata stanie koło jakiéj osady, naówczas kupiec trąbi w róg albo w muszlę. Osadnicy rozumieją ten znak i przybiegają z żonami i dziećmi na pokład okrętu, oglądają tam towary porozkładane i wymieniają za swoje płody, jako to: za mąkę, bawełnę, tabakę, wędzonki i skóry z różnych zwierząt. Kupiec wypróżniwszy swoją chatkę, wraca do miasta z rzeczami na które się pomieniał wykłada je, i zakupuje za nie znowu inne towary, z któremi podobnież osady objeżdża.

TEATR FRANCUSKI.

Jutro ——

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant: MAGIER.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wiśle	
	ciepła	zimna	cale	linje	10 czę: li:			łokcie	cale
5 Października	7		27	6	5	Południowy	Deszcz	--	21

Wydawcy odpowiedzialni.

Hrabia Kiciński J. Morawski